

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 26/2008 vp**

**Hallituksen esitys laiksi yhdenvertaisuuslain
2 §:n muuttamisesta**

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on 19 päivänä syyskuuta 2008 pyytänyt perustuslakivaliokunnalta lausuntoa siitä, miten perusoikeuksien ja erityisesti omaisuudensuojan kannalta on arvioitava hallituksen esitykseen (HE 82/2008 vp) sisältyvää lakiehdotusta, jonka mukaan yksityinen henkilö kuuluu lain soveltamisalan piiriin esimerkiksi vuokratessaan omistamaansa sijoitusasuntoa.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Marjo Lahelma, oikeusministeriö
- professori Mikael Hidén.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— oikeustieteen tohtori, dosentti Pekka Län-
sineva.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdenvertaisuuslain soveltamisalaa koskeva säännös. Esityksen mukaan etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kiellon soveltamisalaa laajennettaisiin osittain myös yksityishenkilöiden välisiin suhteisiin, kun kysymys on yleisesti saatavilla olevien asuntojen, muun irtaimen tai kiinteän omaisuuden taikka palvelujen tarjoamisesta yleisölle. Yksityis- ja perhe-elämän piiriin kuuluvat oikeustoimet jäisivät kuitenkin edelleen lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa lakiehdotusta tarkastellaan suhteessa perustuslain 6 §:n 2 momentin syrjintäkieltoon, 10 §:n 1 momentissa säädettyyn yksityisyydensuojaan sekä 15 §:n 1 momentissa turvattuun omaisuudensuojaan. Lakiehdotus katsotaan voitavan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan yhdenvertaisuuslain 2 §:ää muutettavaksi siten, että lain soveltamisala laajenisi koskemaan myös yksityisten henkilöiden suhteita silloin, kun kyse on yleisesti saatavilla olevien asuntojen, muun irtaimen tai kiinteän omaisuuden tarjoamisesta yleisölle. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät edelleen yksityis- ja perhe-elämän piiriin kuuluvat oikeustoimet. Muutoksen seurauksena etnisen alkuperän perusteella tapahtuvan syrjinnän kieltä laajenisi kattamaan muun muassa sijoitustarkoituksessa hankitun asunnon tarjoamisen yleisölle.

Ehdotus on merkityksellinen perustuslain 6 §:n 2 momentissa säädetyn syrjintäkiellon sekä 15 §:ssä taatun omaisuudensuojan kannalta. Lisäksi sillä on välillinen yhteys perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattuun yksityisyyden suojaan.

Perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan kehtää ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan mm. alkuperään liittyvän syyn perusteella. Alkuperällä tarkoitetaan säännöksessä sekä kansallista ja etnistä että yhteiskunnallista alkuperää (ks. HE 309/1993 vp, s. 44/I). Yhdenvertaisuuslakiin ehdotettu muutos on

omiaan edistämään perustuslain 6 §:n 2 momentin syrjintäkiellon toteutumista.

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Myös sopimusvapaus saa tiettyssä määrin suojaa omaisuudensuojan kautta (ks. HE 309/1993 vp, s. 62/II). Perustuslakivaliokunta on kuitenkin jo aiemmin todennut, että lain tai hyvän tavan vastaiset oikeustoimet eivät nauti perustuslain suojaa (ks. PeVL 3/1982 vp, s. 2/II). Samassa yhteydessä valiokunta lausui pitävänsä vakiintuneena käytäntöä, jonka mukaan sopimusoikeuden sääntelysinänsä kuuluu tavallisen lainsäädännön alaan. Näiden kannanottojen perusteella on valiokunnan mielestä selvää, etteivät myöskään käsiteltävänä olevassa lakiehdotuksessa tarkoitetut, etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää sisältävät oikeustoimet kuulu perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan piiriin.

Valiokunta toteaa, että ehdotus ei ole ongelmallinen myöskään yksityiselämän suojan kannalta.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Jacob Söderman /sd
jäsen. Ulla Karvo /kok
Elsi Katainen /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Kari Kärkkäinen /kd
Elisabeth Naucclér /r

Mikaela Nylander /r
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vas
Tapani Tölli /kesk
Tuulikki Ukkola /kok
Antti Vuolanne /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.